

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI POLITYKI SPOŁECZNEJ
I RODZINY
(NR 36)**

■ **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 34)**

z dnia 10 października 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 36)

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 34)

10 października 2024 r.

Komisje: Polityki Społecznej i Rodziny oraz do Spraw Kontroli Państwowej, obradujące pod przewodnictwem poseł **Katarzyny Ueberhan (Lewica)**, przewodniczącej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, zrealizowały następujący porządek obrad:

– sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2023 roku (druk nr 482).

W posiedzeniu udział wzięli: **Ewa Flaszyńska** dyrektor Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, **Marcin Stanecki** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami, **Szymon Kasprowski** główny inspektor kontroli, dyrektor Departamentu Kontroli Płatników Składek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikiem oraz **Paweł Śmigielski** dyrektor Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk, Tadeusz Oset, Jolanta Boratyn-Dąbkowska, Dariusz Lipski** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł **Katarzyna Ueberhan (Lewica)**:

Szanowni państwo, dzień dobry. Chciałabym prosić o zajęcie swoich miejsc i wyciszenie rozmów.

Dzień dobry, raz jeszcze witam wszystkich. Otwieram posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Chciałabym serdecznie przywitać pana głównego inspektora pracy Marcina Staneckiego wraz z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Pracy, wraz ze współpracownikami. Witam również przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na czele z panią dyrektor Flaszyńską. Witam przedstawicieli ZUS, jeżeli są na sali, oraz stronę społeczną, bo wydaje mi się, że też są z nami dzisiaj na sali.

Szanowni państwo, stwierdzam kworum na podstawie listy obecności. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony.

Jedna korekta: otwieram posiedzenie połączonych Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Serdecznie witam również współprzewodniczącego dzisiejszego posiedzenia. Wspólnie dzisiaj prowadzimy to posiedzenie Komisji. Trochę się zaaferowałam. Serdecznie witam pana przewodniczącego marszałka Sawickiego i oczywiście szanownych państwa, panie i panów posłów.

Tak jak już mówiłam, mamy kworum, porządek dzienny doręczony. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie ma. W takim razie stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek dzienny. Przechodzimy do jego realizacji.

Szanowni państwo, marszałek Sejmu w dniu 25 czerwca skierował do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy za 2023 r. w celu rozpatrzenia. Proszę zatem głównego inspektora pracy o przedstawienie połączonym Komisjom sprawozdania zawartego w druku nr 482. Proszę, panie inspektorze.

Główny inspektor pracy **Marcin Stanecki**:

Szanowni państwo, szanowne panie posłanki, panowie posłowie, mam wielki zaszczyt i przyjemność przedstawić sprawozdanie Państwowej Inspekcji Pracy za rok 2023. Oczywiście przedstawię to wszystko w wielkim skrócie i w wielkim zarysie. Szczegółowe

wyniki i dane porównawcze znajdują państwo w naszym sprawozdaniu. Przekazaliśmy państwu również opracowany dodatkowo folder, który zawiera skrót najważniejszych działań realizowanych w 2023 r., przedstawiony w przystępny dla odbiorcy sposób. Mam wielką nadzieję, że to sprawozdanie będzie nie tylko źródłem informacji o działaniach prowadzonych przez PIP, zebrane bowiem dane i ich analiza są doskonałym materiałem wyjściowym do opracowania nowych rozwiązań, które sprawią, że inspektorzy będą mogli bez przeszkód rozwiązywać najbardziej kluczowe problemy osób świadczących pracę.

Zacznijmy od slajdów. Żeby zobrazować państwu przestrzeń, w której się poruszamy, nasze zasoby i możliwości, pokażę slajd obrazujący dane liczbowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jak państwo widzicie, mamy 1500 inspektorów pracy. Jeżeli chodzi o liczbę przedsiębiorstw podlegających kontroli PIP, to jest ich około 768 tys. Pracuje w nich ponad 15 mln obywateli naszego kraju. Te liczby wskazują więc też na to, jak mała jest liczba inspektorów względem osób pracujących.

Jeżeli chodzi o naszą działalność kontrolno-nadzorczą, to jak państwo widzicie na prezentowanym slajdzie, inspektorzy przeprowadzili ponad 61 tys. kontroli w blisko 50 tys. podmiotach, w których pracowało 3,6 mln osób. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami inspektorzy wydali ponad 230 tys. decyzji administracyjnych. Oczywiście te decyzje administracyjne dotyczyły naruszeń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto inspektorzy wydali ponad 246 tys. wniosków, czyli środków o charakterze niewłaściwym, o usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Wydano również prawie 15 tys. poleceń ustnych dotyczących nieprawidłowości, które mogły być usunięte w czasie kontroli lub niezwłocznie po jej zakończeniu. Te polecenia również dotyczyły zagadnień z prawnej ochrony pracy. Nieprawidłowości w zakresie wypłaty wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy skutkowały wydaniem blisko 5 tys. decyzji płacowych na łączną kwotę ponad 90 mln zł.

Niezmiernie ważnym elementem pełnionej przez PIP misji jest oddziaływanie prewencyjno-promocyjne, będące wsparciem działań kontrolnych. Są one jednym z filarów, na których opiera się funkcjonowanie PIP. Ten slajd obrazuje krąg odbiorców naszych działań o charakterze prewencyjnym i promocyjnym.

Przejdziemy teraz do wybranych efektów kontroli PIP. Przede wszystkim koncentrowaliśmy się na bezpieczeństwie pracy i ochronie zdrowia w tych kategoriach, gdzie występuje największe ryzyko utraty zdrowia lub życia. Dzięki podjętym przez inspektorów działaniom zlikwidowano bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia dla ponad 72 tys. osób pracujących. Dodatkowo 44,5 tys. pracowników odzyskało zaległe wynagrodzenia i należności ze stosunku pracy na łączną kwotę ponad 71 mln zł.

Jeżeli chodzi o bezpieczeństwo i higienę pracy, to zwracaliśmy uwagę na obowiązek rzetelnego przygotowania pracowników do pracy poprzez przeprowadzanie wymaganych szkoleń BHP, które powinny gwarantować nabycie wiedzy i umiejętności pracy w bezpieczny sposób. Inspektorzy sprawdzali również ocenę ryzyka zawodowego, która powinna uwzględniać wszystkie zagrożenia na stanowisku pracy i zasady ich eliminacji. Dzięki naszym działaniom ponad 73 tys. pracowników odbyło szkolenia BHP, a dla ponad 72 tys. osób pracujących przeprowadzono badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia.

Jeżeli chodzi o działania z zakresu prawnej ochrony pracy, to możemy się pochwalić, że działania inspektorów doprowadziły do zawarcia umów o pracę dla ponad 5 tys. osób pracujących wcześniej bez umowy, a ponad 11 tys. osób otrzymało poprawione umowy o pracę, które zawierały zapisy niezgodne z prawem.

Jeżeli chodzi o skargi, to nie ulega wątpliwości, że jest to jedno z podstawowych najważniejszych zadań PIP. Do PIP wpłynęło ponad 43 tys. skarg, w których zgłoszono ponad 75 tys. problemów. Jeżeli chodzi o osoby składające skargi, to ponad połowę osób stanowili pracownicy i byli pracownicy. Jeżeli chodzi o dominujące zagadnienia, to nadal jest to wypłata wynagrodzeń za pracę i innych świadczeń związanych z pracą i problemy ze stosunkiem pracy.

Poza skargami kluczowym zadaniem PIP pozostaje badanie okoliczności i przyczyn zaistniałych wypadków przy pracy, śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych. Inspektorzy niezwłocznie reagują na zgłoszone zdarzenia wypadkowe, sprawdzają prawidłowość postępowania pracodawców i osób organizujących pracę pod kątem respektowania praw osób

poszkodowanych oraz oceniają prawidłowość wdrożenia środków zapobiegających wystąpieniu podobnych przypadków w przyszłości, czyli prewencję wypadkową.

Inspektorzy zbadali okoliczności i przyczyny 1756 wypadków przy pracy zaistniałych w 2023 r. i zgłoszonych do PIP. W wypadkach poszkodowanych zostało 1957 osób, w tym 587 doznało ciężkich obrażeń ciała, a 199 niestety poniosło śmierć. Najbardziej wypadko-genne sektory gospodarki to przetwórstwo przemysłowe i budownictwo.

W związku z tym, że wspominałem o budownictwie, to powiem, że PIP przyjęła „Strategię kontroli i działań prewencyjnych dla sektora budowlanego”. Działania kontrolne objęły 106 placów budowy o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa, objętych zintensyfikowanym nadzorem. Ponadto na ponad 1100 placach budowy przeprowadzono blisko 4 tys. kontroli. Mielśmy również akcję „Małe place budowy”, która miała dwa etapy: w czerwcu i we wrześniu. Skontrolowano 369 małych placów budowy, takich, w których co do zasady pracowało do 20 osób w tym samym czasie.

W 2023 r. inspektorzy kontynuowali kontrolę na 70 placach budowy, które były kontrolowane w 2022 r. Na pozostałych placach budowy roboty zostały zakończone lub prowadzono prace wykończeniowe albo związane z uporządkowaniem terenu przed przekazaniem obiektu do użytkowania. Najwięcej nieprawidłowości wiązało się nadal z organizacją prac wykonywanych na wysokości, w tym z rusztowań. Nie mniej nieprawidłowości wystąpiło podczas wykonywania robót ziemnych i w wykopach.

W 2023 r. PIP kontynuowała trzyletnią strategię kontroli i prewencji dla sektora budowlanego wynikającą z przyjętego programu działania na lata 2022–2024. Priorytetem zaplanowanych przedsięwzięć jest zwiększenie skuteczności oddziaływania PIP na podmioty realizujące prace budowlane zarówno poprzez czynności kontrolno-nadzorcze w branży budowlanej, jak i działania prewencyjne i informacyjno-edukacyjne prowadzone w ramach kampanii „Budowa. Stop wypadkom!”. Kampania była prowadzona z wykorzystaniem wielu kanałów informacyjnych. W całym kraju organizowano konferencje tematyczne, szkolenia i spotkania informacyjne dla pracodawców, pracowników branży budowlanej i inwestorów. Popularyzacja wiedzy o bezpieczeństwie na budowie odbywała się podczas targów, imprez plenerowych, spotkań, a także seminariów na wyższych uczelniach oraz w szkołach kształcących przyszłą kadrę budowlaną. Łącznie inspektorzy przeprowadzili 360 szkoleń, w których uczestniczyło ponad 7200 osób, w tym m.in. 2226 pracodawców.

Kontrole zawierania umów cywilnoprawnych też były jednym z wielu zadań PIP. Skontrolowano blisko 42 tys. umów cywilnoprawnych, z czego inspektorzy zakwestionowali blisko 1900 umów zawartych w warunkach wskazujących na istnienie stosunku pracy. Doświadczenia Inspekcji Pracy wskazują, że najczęściej mamy do czynienia z umowami zlecenia, samozatrudnieniem, znacznie rzadziej występują umowy o dzieło, ewentualnie inne umowy cywilnoprawne.

Odnosząc się do przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości, wskazać należy na niedostateczną znajomość przepisów prawa regulujących dopuszczalność zatrudnienia w ramach umów cywilnoprawnych oraz próby zminimalizowania kosztów pracy przez podmioty zatrudniające. Kontrole przeprowadzone w 2023 r. potwierdziły dotychczasowe spostrzeżenia, że wnoszenie powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy z perspektywy PIP jest uznawane za działanie mało efektywne. W praktyce najbardziej skutecznymi formami działania inspektorów przeciwko łamaniu zakazu zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi jest kierowanie do pracodawców poleceń i wystąpień o zmianę podstawy prawnej świadczenia pracy.

Jeżeli chodzi o umowy cywilnoprawne, to kontrolujemy wypłatę minimalnego wynagrodzenia w zakresie minimalnej stawki godzinowej, którą gwarantuje ustawa o minimalnym wynagrodzeniu. Kontrolą objęto osoby pracujące na podstawie umów cywilnoprawnych i była to grupa ponad 40 tys. osób. Stwierdziliśmy nieprawidłowości dotyczące ponad 3766 osób na kwotę 21,5 mln zł.

Jeżeli chodzi o wypłatę wynagrodzeń i innych świadczeń z tytułu stosunku pracy, inspektorzy przeprowadzili blisko 16 tys. kontroli, podczas których stwierdzili naruszenia przepisów Kodeksu pracy regulujących kwestie wynagrodzeniowe. Wyniki kontroli wskazują, że utrzymuje się zależność – im większy pracodawca, tym mniejsza liczba stwierdzonych naruszeń.

Z wynagrodzeniami nieodłącznie kojarzy się temat czasu pracy. Również w tym zakresie inspektorzy przeprowadzili 11 260 kontroli. Weryfikowali przede wszystkim poprawność prowadzenia ewidencji czasu pracy. Sprawdzano, czy pracodawca zapewnia odpoczynki dobowe, tygodniowe, czy zapewnia przeciętnie pięciodniowy tydzień pracy, czy zapewnia co najmniej jedną wolną niedzielę raz na cztery tygodnie i czy rekompensuje pracę w godzinach nadliczbowych.

Przestrzeganie przepisów o ograniczeniu handlu. Inspektorzy objęli działaniami kontrolnymi 1933 placówki handlowe, a kolejne 171 placówek odwiedzili inspektorzy, stwierdzając, że były zamknięte. W roku sprawozdawczym czynności kontrolne i rozpoznawcze objęły łącznie 2104 sklepy w wielkopowierzchniowych placówkach handlowych. Odmienne niż w latach poprzednich wielokrotnie stwierdzano naruszanie zakazu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Problem ten występował także w mniejszych sklepach w zdecydowanie większym wymiarze niż w latach ubiegłych.

Inspektorzy skontrolowali również legalność zatrudnienia ponad 120 tys. obywateli polskich. Nielegalne zatrudnienie lub nielegalną inną pracę zarobkową stwierdzono w odniesieniu do 15 700 osób. W porównaniu do lat poprzednich zjawisko nielegalnego zatrudnienia lub nielegalnej innej pracy zarobkowej utrzymuje się na podobnym poziomie. W odniesieniu do poszczególnych województw największy odsetek osób poddanych kontroli, w stosunku do których stwierdzono nielegalne zatrudnienie lub nielegalną inną pracę zarobkową, wskazano w województwach małopolskim, następnie opolskim, mazowieckim, śląskim oraz zachodniopomorskim.

Poza legalnością zatrudnienia obywateli polskich PIP sprawdzała także legalność zatrudnienia i innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców. Najliczniejszą grupę – 75% – objętą kontrolą stanowili obywatele Ukrainy, kolejną grupę – obywatele Białorusi, Gruzji i Filipin. W 2023 r. powierzenie cudzoziemcowi nielegalnego wykonywania pracy stwierdzono w czasie 2699 kontroli, to jest 30% wszystkich kontroli prowadzonych w zakresie legalności zatrudnienia cudzoziemców. Wykazano powierzenie nielegalnej pracy 6667 cudzoziemcom z 57 państw, co stanowi 17% objętych kontrolą cudzoziemców z państw trzecich.

Kontrole z zakresu legalności zatrudnienia wykazały, że zjawisko nielegalnej pracy również utrzymuje się na poziomie podobnym jak w latach ubiegłych. Najczęściej stwierdzano brak wymaganego zezwolenia na pracę oraz powierzenie cudzoziemcom pracy niezgodnie z warunkami wskazanymi w zezwoleniu na pracę. Pozytywną tendencją jest obserwowane w roku sprawozdawczym zmniejszenie się liczby cudzoziemców pracujących nielegalnie ze względu na nielegalny pobyt na terytorium Polski.

Jednym z filarów, na których chcemy oprzeć zarządzanie Inspekcją Pracy jest poradnictwo. W 2023 r. udzielono w okręgowych inspektoratach pracy, oddziałach, w Głównym Inspektoracie Pracy łącznie ponad 868 tys. porad prawnych i technicznych. W 2023 r. nastąpił wzrost ogólnej liczby porad udzielanych nie tylko podczas kontroli, ale również w siedzibach jednostek organizacyjnych. Najliczniejszą, bo stanowiącą ponad 60%, grupę, której udzielono porad, stanowili pracownicy, w tym pracownicy z niepełnosprawnością. Z porad często korzystali pracodawcy. Byli odbiorcami prawie 30% ogólnej liczby porad. Z poradnictwa prawnego PIP korzystali też cudzoziemcy, związki zawodowe, osoby ubiegające się o zatrudnienie, organy samorządu terytorialnego, społeczni inspektorzy pracy.

PIP w 2023 r. kontynuowała szeroko zakrojone programy prewencyjne, kierowane do różnych grup odbiorców. Dla firm był to pierwszy stabilny rok od czasu pandemii COVID-19. To sprawiło, że pracodawcy chętnie angażowali się w inne działania niezwiązane wprost z funkcjonowaniem zakładów. W 2023 r. realizowaliśmy drugi etap trzyletniej ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej „Legitna praca” skierowanej do osób w wieku 14–24 lata, które są w trakcie edukacji lub podejmują pierwszą pracę. Główne hasło kampanii „Sprawdź swoje prawo” jest wezwaniem do działania i zachętą do poznania praw pracowniczych odbiorców. Przygotowano m.in. plakaty, banery internetowe, infografiki i nakładki na media społecznościowe. Na potrzeby kampanii nagrany został również film w formie relacji z pierwszego dnia pracy, który w humorystyczny sposób przedstawia prawa przysługujące młodym pracownikom podejmującym pierwszą aktywność zawodową.

Realizowaliśmy kolejną edycję programu „Efektywne zarządzanie ryzykiem zawodowym”, zapraszaliśmy do udziału w programie małe i średnie przedsiębiorstwa różnych branż, w tym pracodawców, u których w ostatnich latach miały miejsce wypadki, a którzy nie uczestniczyli ostatnio w programach prewencyjnych. W 78 szkoleniach wzięło udział blisko 1300 osób. W trakcie szkoleń rozdawano publikacje PIP wraz z materiałami pomocniczymi do samokształcenia dla pracodawców.

W latach 2000–2023 blisko 9 tys. pracodawców zakończyło z powodzeniem program „Zdobądź dyplom PIP”, co daje średnio ponad 370 pracodawców rocznie. Dla pracodawców uczestników programu szczególnie ważna jest możliwość uzyskania bezpłatnej oceny stanu przestrzegania przepisów prawa pracy i technicznego bezpieczeństwa pracy w zakładzie, uzyskania z pierwszej ręki informacji o aktualnie obowiązujących regulacjach prawnych oraz praktycznej wiedzy na temat zasad organizacji bezpiecznych stanowisk pracy. Grupa 339 z nich zostało jego laureatami i otrzymało dyplom PIP.

PIP realizuje również różnorodne działania prewencyjne służące kształtowaniu bezpiecznych warunków pracy i życia na wsi oraz ograniczania zagrożeń wypadkowych i chorobowych w rolnictwie indywidualnym. Niezwykle ważną rolę w działaniach prewencyjnych odgrywają tradycyjni partnerzy PIP, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze, kółka i organizacje rolnicze, przedstawiciele samorządów. Najbardziej efektywną formą poprawy bezpieczeństwa pracy przy pracy są wizytacje gospodarstw i miejsc wykonywania prac polowych. W ich trakcie inspektorzy bezpośrednio udzielają instruktażu, wskazują zagrożenia wypadkowe, a także informują o sposobach ich eliminacji. Trzeba nadmienić, że przeprowadzenie takiej wizytacji w gospodarstwie jest utrudnione i może się odbyć wyłącznie za pozwoleniem rolnika. Po uzyskaniu takiej zgody przeprowadzono 1800 wizytacji z ponad 2300 osobami.

Oprócz rolników istotną grupą odbiorców działań PIP ze środowiska wiejskiego są dzieci i młodzież, do których PIP kieruje swoje pogadanki szkoleniowe. W związku z tym zorganizowano 373 spotkania edukacyjne dla ponad 35 600 dzieci z wiejskich szkół podstawowych i uczniów szkół o profilu rolniczym. PIP zorganizowała 237 szkoleń z zakresu BHP dla 11 tys. rolników.

Mieliśmy również program „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”, który był wsparciem dla pracodawców zainteresowanych tematyką zagrożeń psychospołecznych i chcących wprowadzić działania naprawcze w swoich miejscach pracy. Przeprowadziliśmy 196 szkoleń, w których uczestniczyło prawie 19 tys. osób. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo, panie inspektorze.

Do Komisji wpłynęło również stanowisko Rady Ochrony Pracy. Zostało ono państwu udostępnione w wersji papierowej oraz na iPadach. Czy na sali mamy przedstawicieli Rady Ochrony Pracy? Tak. Czy pani poseł chciałaby odnieść się do informacji przekazanych nam przez GIP?

Poseł Bożena Borys-Szopa (PiS):

Tak, oczywiście jestem członkiem Rady Ochrony Pracy i od razu mówię, że mówię to jako zwykły członek Rady Ochrony Pracy, bowiem Rada nie wydelegowała chyba nikogo na posiedzenie obu Komisji.

Zaczelśmy pracę w lipcu, jeszcze pod kierownictwem nieodżałowanej Kasi Mrzygłockiej. Zakończyliśmy prace nad stanowiskiem, które przedstawiamy państwu w sierpniu. Rada przyjęła to stanowisko. Poświęciliśmy dużo czasu temu sprawozdaniu w celu dogłębnego zapoznania się z całym dorobkiem PIP za miniony rok. Myślę, że niczego odkrywczego tu nie powiem, i sądzę, że będziemy jednomyślni w ocenie.

Jeżeli bowiem weźmiemy pod uwagę, że wedle Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kontroli PIP podlega blisko 770 tys. przedsiębiorców, podmiotów gospodarczych, w których zatrudnionych jest ponad 15 mln osób, to mamy ogrom prac nadzorczych, ale również prewencyjnych, edukacyjnych, jaki PIP wykonuje. Na pewno ważne jest to, że około 6% z tych wszystkich podmiotów gospodarczych PIP próbuje w sposób konsekwentny... realizować. Pan inspektor bardzo dobrze przedstawił nam urobek –

wszystkie nieprawidłowości, 230 tys. decyzji wydanych przez inspektorów jedynie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W ślad za każdą z tych decyzji niewątpliwie poszło zabezpieczenie zdrowia i życia pracowników, co, od razu podkreślę, jest konstytucyjnym obowiązkiem państwa prawa.

Chciałabym w tym miejscu na ręce pana głównego inspektora pracy złożyć bardzo serdeczne podziękowania dla wszystkich inspektorów za olbrzymią i niezwykle trudną, mozolną pracę, ale również dla wszystkich pracowników wspomagających inspektorów pracy, bowiem bez nich na pewno by te dobre wyniki nie mogły być możliwe.

Do nas wszystkich, do wszystkich moich koleżanek i kolegów posłów, zwłaszcza tych, którzy zasiadają w komisji budżetu – my w tej chwili przygotowujemy, jesteśmy w trakcie debaty nad budżetem na rok 2025. Chciałabym tylko przytoczyć jeden ważny zapis, ważny o tyle, że on przede wszystkim umożliwi PIP uzupełnienie składu inspektorów pracy, którzy niechętnie podejmują pracę w PIP, niezbyt zachęceni zbyt niskim wynagrodzeniem. Rada Ochrony Pracy była tu absolutnie zgodna co do tego, że należałoby się zastanowić, a przede wszystkim zagwarantować w budżecie państwa większe środki dla PIP. Myślę, że tym apelem do nas wszystkich, żebyśmy ponad podziałami spróbowali zabezpieczyć środki finansowe dla PIP, zakończę swoje wystąpienie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Czy pani dyrektor Departamentu Rynku Pracy chciałaby zabrać głos?

Dyrektor Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ewa Flaszyńska:

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie.

Ja bym tylko chciała powiedzieć, że jak najbardziej, włączając się w tę dyskusję, popieramy działania PIP. Bardzo nas zresztą wspiera we wszystkich działaniach związanych z kontrolą legalności zatrudnienia cudzoziemców, bo to jest dla nas bardzo ważne. Pan minister mówił o tym. Natomiast dalej będziemy współpracować przy okazji procedowania zmian w naszych ustawach prawnych, również przy kontroli agencji zatrudnienia. Może tylko tyle.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa, pań i panów posłów, chciałby zabrać głos? Proszę, pani poseł Borowiak.

Poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Ja również przyłączę się do głosu mojej koleżanki klubowej pani poseł Bożeny Borys-Szopy i bardzo podziękuję za pracę PIP w minionym roku, bo zrobiliście państwo naprawdę wiele.

Ale chciałam zwrócić uwagę na jedną kwestię. Mamy przed sobą również uchwałę Rady Ochrony Pracy w sprawie sprawozdania z działalności PIP za 2023 r. Na str. 4 w ostatnim akapicie czytamy: „Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP uznaje za zasadne rozważenie możliwości wprowadzenia postulowanych przez PIP zmian prawa, które umożliwią inspektorom PIP efektywniejsze prowadzenie kontroli. Sprostanie wyzwaniom współczesnego rynku wymaga zatrudniania w PIP wysoko kwalifikowanej kadry inspektorskiej, zwłaszcza z wyższym wykształceniem technicznym etc.”.

To jest nawiązanie wprost do wczorajszego posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, na którym próbowaliśmy pracować nad projektem nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o PIP. Nie było niestety zgody członków Komisji, aby procedować projekt tej ustawy na posiedzeniu Komisji. Przypomnę i może poinformuję tych z państwa, których wczoraj nie było na posiedzeniu Komisji z oczywistych względów – ten projekt ustawy jest to projekt nowelizacji autorstwa Komisji do Spraw Petycji, przyjęty jednomyślnie przez wszystkich posłów wszystkich ugrupowań pracujących w Komisji Petycji. Ten projekt został głosami posłów Platformy Obywatelskiej, Lewicy, Trzeciej Drogi – tu pani poseł podpowiada, to ja powtórzę, skoro pani tak bardzo chce – koalicji 13 grudnia niestety skierowany...

Pani przewodnicząca, czy mogę kontynuować?

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Tak. Czekamy na konkluzję.

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Nie zauważyła pani, że panie poseł tu przeszkadzały?

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Proszę dokończyć swoją wypowiedź, pani poseł Borowiak. Ja nie słyszałam innych wypowiedzi poza pani wypowiedzią.

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Aha, pani nie słyszała.

Otóż, wróć do tego wątku. Ten projekt został głosami koalicji 13 grudnia skierowany do podkomisji do spraw rynku pracy. Pani przewodnicząca, zwracam uwagę, że ta podkomisja w tej chwili ma niepełny skład. Tam jest tylko dwoje posłów: pan poseł Józefaciuk i pani poseł Marek. Pytanie, kiedy pani uzupełni skład? Bo to pani musi podjąć taką decyzję i wprowadzić to do porządku pracy Komisji. Ja wnoszę o pilne uzupełnienie składu tej podkomisji. Moje pytanie, kiedy Komisja zbierze się, żeby pracować nad tym projektem?

I uwaga, pani przewodnicząca, będę o to pytała na każdym posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, dopóki pani tego nie zrobi. Nie może być tak, że podkomisja jest w składzie dwuosobowym. Podkomisja zebrała się tylko raz, 19 marca, aby wybrać przewodniczącego. Bardzo proszę, pani przewodnicząca, aby pani rozpoczęła pracę nad tym projektem, bo pani decyzją będzie to realizowane.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dobrze. Dziękuję pani poseł Borowiak. Chętnie na to ostatnie pytanie odpowiem, odniosę się.

Podkomisja do spraw rynku pracy była podkomisją, której przewodniczyła niestety zmarła posłanka Mrzygłocka, stąd wakat w tej podkomisji. Pozostałe wakaty wynikają z dwóch kwestii: po pierwsze zmian w składzie Sejmu zew względu na wybory samorządowe, później europejskie, ale również z uwagi na to, że przedstawiciele pani ugrupowania Prawa i Sprawiedliwości nie skierowali swoich przedstawicieli do tej podkomisji ani do żadnej innej w tej chwili.

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Pani przewodnicząca, w takim razie moje pytanie...

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Proszę mi nie przerywać, bo ja udzielam głosu i jeszcze nie skończyłam mówić, pani poseł Borowiak. Nie skończyłam swojej wypowiedzi. Chciałam powiedzieć, że na ostatnim posiedzeniu...

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Pani przewodnicząca Ueberhan, ale proszę mi pozwolić mówić.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Ale to ja udzielam głosu, a pani przerywa. Po pierwsze, ja prowadzę to posiedzenie, a nie pani. Po drugie, ja udzielam głosu. Po trzecie, odpowiadam właśnie na pani pytanie i pani mi przerywa w trakcie wypowiedzi, której nie skończyłam. A konkluzja jest, myślę, że też dla pani, dosyć istotna.

Na ostatnim posiedzeniu prezydium Komisji, ponieważ akurat takie decyzje podejmujemy ma posiedzeniach prezydium Komisji wspólnie, ten temat został poruszony. Dyskutujemy również nad tym, by przewodniczenie tej podkomisji zostało powierzone przedstawicielowi posłowi z pani ugrupowania. Pani przewodnicząca Rusecka prosiła o więcej czasu. Ale na przyszłym posiedzeniu Sejmu, które jest w przyszłym tygodniu, jestem przekonana, że ten temat zamkniemy. Też mi bardzo zależy na tym, żeby uzupełnić składy podkomisji, żeby mogły dalej działać.

Posel Joanna Borowiak (PiS):

To ja poproszę jeszcze o głos, pani przewodnicząca. W takim razie, skoro jest taka sytuacja, czemu jednak wczoraj nie zdecydowała się pani, żeby skierować ten projekt ustawy pod obrady całej Komisji, jak prosiliśmy? To znaczy, że ma pani wiedzę na ten temat.

Pytanie, czy pani to zrobiła celowo. Bo wie pani doskonale o tym, że to są proste sprawy, nieskomplikowane. Słyszała pani płomienne przemówienie pana przewodniczącego Zandberga, który apelował o to, żeby jak najszybciej to procedować. Słyszała pani, jak wił się wczoraj pan wiceminister rodziny, pracy i polityki społecznej, pan Gajewski, przedstawiciel klubu Lewicy, który także był za tym.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Ale..

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Sekundkę, proszę mi też nie przerywać.

Był za tym, żeby jednak ten projekt procedować, ale nie bardzo mógł to powiedzieć oficjalnie. Moje pytanie, czy państwo to bojkotujecie w takim razie?

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Pani wypowiedź sugeruje, że nie była pani obecna na wczorajszym posiedzeniu Komisji, a przecież była pani obecna i wie pani, dlaczego zostało to skierowane do prac na podkomisji. Do reszty uwag się odniosłam, to po pierwsze.

Posel Joanna Borowiak (PiS):

Tylko dlatego, że państwo mieliście większość.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Po drugie, to była decyzja Komisji, a nie moja, by ten projekt ustawy został skierowany do pracy w podkomisji. W obliczu negatywnego stanowiska rządu mogliśmy równie dobrze przegłosować odrzucenie tego projektu, czego nie chcieliśmy robić. Wyjaśniłam dlaczego. Dlatego, zgodnie też z tym, co mówił wczoraj główny inspektor pracy, że zostanie powołany jeszcze w tym miesiącu zespół, który ma przygotować kompleksowe zmiany i reformę PIP. Czekamy na te przepisy i chcielibyśmy łącznie procedować te propozycje – i propozycje Komisji Petycji, i propozycje, które otrzymamy od tego zespołu. Jak najbardziej nad reformą i nad zmianami przepisów, które będą poprawiały jakość i skuteczność PIP, wszyscy, jak tutaj siedzimy, chcemy pracować.

Do głosu zgłaszała się jeszcze wcześniej pani posłanka Rosa. Tam z tyłu, może państwo nie widzieli, ale ja widzę. Proszę.

Posel Monika Rosa (KO):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca.

Przyłączając się do głosu podziękowania, chciałam zwrócić państwa uwagę na luki w prawie sprzyjające nadużyciom. Ja trochę o tych lukach w prawie w kontekście pracy dzieci. A konkretnie pracy dzieci, którą pewnie większość z nas obserwuje w mediach społecznościowych. Jest to praca dzieci, które są kidinfluencerami albo które pracują dla własnych rodziców, promują produkty, które nie są właściwie w żaden sposób objęte prawem pracy, bo często ta praca nie jest zgłaszana albo nie może być zgłaszana z racji pracy dla swoich rodziców. Taka forma pracy nie istnieje.

Poruszaliśmy już ten temat. To dzieje się często od pierwszych chwil życia właściwie, kiedy dzieci reklamują produkty różnego rodzaju do lat nastoletnich. Jest to kwestia ochrony ich wizerunku, ale także pracy, którą realnie wykonują, a warunki tej pracy nie są tak naprawdę kontrolowane ani w żaden sposób określone. Temat ten poruszaliśmy na posiedzeniu Komisji do Spraw Dzieci i Młodzieży. Pismo o zmianę w kwestii prawa pracy wystosowaliśmy do MRPiPS. Na takie zmiany mamy nadzieję. Ja chcę zwrócić uwagę na to, że rzeczywiście być może PIP nie ma narzędzi w tym zakresie, a jest to luka, która zdecydowanie powoduje nadużycia. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Widziałam jeszcze wcześniej, że pan poseł Witek się zgłaszał.

Posel Przemysław Witek (KO):

Tak, dziękuję, pani przewodnicząca, za udzielenie mi głosu.

Szanowni państwo, szanowny panie ministrze, dziękuję za to sprawozdanie z działalności. Na pana ręce kieruję szczególne pozdrowienia dla pracowników PIP, a także dla poprzedniczki, pani Katarzyny Łażewskiej-Hrycko. Ona ma duży wkład w pracę PIP w 2023 r. Tak że tylko kurtuazyjnie trzymamy za was kciuki i będziemy was wspierać z naszego poziomu.

Przy okazji, bo wczoraj pracowaliśmy też wspólnie na posiedzeniu Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, dziękuję państwu za ciekawy materiał z wczoraj, który dotyczył bezpieczeństwa i higieny pracy w zetknięciu z chemikaliami. Kłaniam się państwu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Pani posłanka Kurowska, proszę.

Poseł Maria Kurowska (PiS):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, po wczorajszym po spotkaniu odezwali się do mnie inspektorzy pracy, którzy oglądali nasze spotkanie i byli bardzo zainteresowani tym, czy ta nowelizacja, która miała być, aby te upoważnienia zostały ściągnięte, przejdzie, czy nie.

Przeczytałem państwu jeden z SMS-ów, który mi właśnie przysłali, abyście mieli świadomość, że ludzie z PIP naprawdę czekają. SMS jest takiej treści: „Wszyscy inspektorzy chcą, aby upoważnienia zostały zniesione. To dla nas utrudnienie w szybkim i skutecznym działaniu. Przepisy konwencji nr 81 Międzynarodowej Organizacji Pracy mówią, że inspektorzy powinni być niezależni od biurokratycznych utrudnień”.

Szanowni państwo, PIP kojarzy nam się z tą instytucją, która działa według najwyższych standardów. Mamy wewnętrzne przekonanie, że właśnie tak działa. Ale też nie utrudniamy życia panom inspektorom. Wczoraj to było pięknie przedstawione, że zamiast stać w tych kolejkach do podpisu tu i tam można solidnie na spokojnie pracować.

Dlatego też apel do pani przewodniczącej, aby ta podkomisja została szybko utworzona, aby rozpoczęła szybko pracę. Nie przeciągajmy w nieskończoność, bo jest dla dobra ludzi, ponad podziałami stwórzmy jak najlepsze warunki pracy dla państwowych inspektorów pracy. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję.

Chciałam tylko przypomnieć, że tę dyskusję odbyliśmy już wczoraj i te argumenty też wczoraj padały. Dzisiejszy porządek posiedzenia to sprawozdanie z działalności PIP. Moja prośba: trzymajmy się tematu.

Czy ktoś jeszcze się zgłaszał? Nie zapisałam sobie, ale proszę, pani poseł.

Poseł Wioletta Maria Kulpa (PiS):

Dzisiejsza dyskusja w kontekście tej toczącej się wczoraj na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, dzisiejsze mowy pochwalne na temat Inspekcji Pracy i inspektorów pracy to jest trochę gorzkie. Słowa, cytuję, „trzymamy kciuki i życzymy wszelkiego dobra” są po prostu w niewłaściwym tonie, kiedy pana koleżdy i koleżanki z koalicji 13 grudnia wczoraj na posiedzeniu zagłosowali przeciwko Inspekcji Pracy. Gdzie tu więc logika? Nie trzymajmy kciuków, tylko zmieniamy prawo, zmieniamy zasady, bo od tego tu jesteśmy jako posłowie i tego oczekują od nas również inspektorzy pracy. A nie, że „trzymamy kciuki za inspektorów pracy”. To jest po prostu śmieszne.

Natomiast w kontekście tego materiału, po pierwsze rzeczywiście dziękuję, nawiązując do wypowiedzi koleżanek z mojego klubu, za rzetelność wczorajszego materiału przedstawionego na posiedzeniu Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Miałam też okazję się przysłuchiwać. Dzisiaj sprawozdanie z całorocznej działalności PIP. Nie chcę wprowadzać pani przewodniczącej w zdenerwowanie i mówić w rzekomym temacie, więc nawiążę w swojej wypowiedzi do tego sprawozdania.

Otóż, ta wczorajsza, haniebna decyzja, która nawet nie została spożytkowana na państwa prośbę – mówię o Inspekcji Pracy – jest w tym materiale. Skutkuje w tym materiale. Jak dobrze wyczytałam ze slajdu, państwa decyzje płacowe były na kwotę 90 mln zł dla pracowników, czyli 4700 kontroli, jak rozumiem, wynikiem czego jest wydobywanie od pracodawcy właściwego wynagrodzenia dla pracownika za jego wykonaną rzetelną

pracę w kwocie – uwaga, jeszcze raz powtórzę – 90 mln zł. Czyli to są pieniądze, które tak naprawdę były w kieszeni pracodawcy, a powinny być w wynagrodzeniu pracownika. Zatem oszukiwano, okradano pracowników na kwotę 90 mln zł. Przeliczyłam sobie, że średnio to jest około 19 tys. na jedną kontrolę, jeśli mówimy o tych 4700.

A więc państwo wczorajszą decyzją również uczestniczycie niejako w ograbianiu pracowników, bo utrudnianie kontrolerowi wchodzenia do zakładu pracy, tworzenie dodatkowych biurokratycznych upoważnień do upoważnień skutkuje tym, że pracodawca dalej będzie oszukiwał tych pracowników. Może nie będzie to wtedy 90 mln, ale będzie 150 mln. Czyli państwo w tym uczestniczycie. Ja nie uczestniczę.

Widzicie więc państwo, jakie są skutki państwa decyzji. Jeśli będziemy nadal tak działać, to ci kontrolerzy, których jest 1500, a słyszałam, mówił pan wczoraj, że część z nich przebywa na zwolnieniach, część jest na funkcjach kierowniczych... De facto to są już osoby, które niedługo będą kończyły swoją karierę zawodową, w związku z tym częstotliwość absencji chorobowej w pracy też się zwiększa. Zatem to nie jest 1500 kontrolerów, którzy są w terenie, to jest pewnie gdzieś około 1300 albo 1200, którzy są tak na dobrą sprawę w terenie. Weźcie państwo na siebie tę odpowiedzialność, że ryzyko braku efektywnej kontroli i negatywnych skutków dla pracowników będzie spoczywało na was. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś głosy w dyskusji? Jeszcze raz poseł Witek?

Poseł Przemysław Witek (KO):

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Ja się chciałem zwrócić do mojej szacownej przedmówczyni. Chciałem tylko uzupełnić, bo to moje stwierdzenie o trzymaniu kciuków za wszystkich kontrolerów – od PIP, po Najwyższą Izbę Kontroli i inne inspekcje – jest przejawem szacunku wyrażonym w ich kierunku. Dzisiaj to jest właściwe miejsce, żeby to padło.

Z uwagą wysłuchałem pani wystąpienia. Ono mnie nie śmieszy, ono mnie zainteresowało. Warto, żebyśmy w tej debacie zwracali na to uwagę, bo skoro szanujemy naszych gości, szanujemy i nas. Ja zupełnie nie rozumiem, natomiast może jestem tu za krótko i będę musiał się tego tonu i stylu nauczyć. Póki co nie przywykłem. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję.

Jeżeli nie ma więcej głosów, zamykam dyskusję. Czy pan inspektor chciałby się odnieść do pytań, stwierdzeń, które tu padły?

Główny inspektor pracy Marcin Stanecki:

Chciałbym tylko podziękować za pozytywne głosy i za docenienie pracy pracowników PIP, w tym inspektorów pracy, bo jestem bardzo dumny, słysząc te pozytywne opinie. Jestem bardzo szczęśliwy, że jestem jednym z pracowników PIP. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Czy ze strony ministerstwa też jeszcze ktoś chce zabrać głos? Nie. W takim razie proponuję, aby połączone Komisje przyjęły sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy za rok 2023 z druku nr 482.

Czy jest sprzeciw? Sprzeciwu nie widzę. Stwierdzam, że Komisje rekomendują Sejmowi przyjęcie powyższego sprawozdania. Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy. Mamy zgłoszenie? Pan poseł Przemysław Witek sam się zgłasza, tak?

Poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ja go zgłaszam.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Tak? Pan marszałek Sawicki zgłasza pana posła Witka. Pan poseł wyraża zgodę. Mamy innych chętnych? Jest sprzeciw? Nie ma sprzeciwu. Jest zgoda. Stwierdzam zatem, że Komisje dokonały wyboru posła sprawozdawcy.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia.

Przepraszam, jeszcze jeden mały komunikat, zanim zamknę posiedzenie Komisji. Otóż 29 października w Sejmie odbędzie się spotkanie z delegacją Rady Europy. To jest spotkanie w sprawie karty socjalnej, której Polska jeszcze nie przyjęła. Przedstawiciele Rady Europy chcieliby się z nami spotkać, przedstawić prezentację, przedstawić nam założenia karty socjalnej. Mamy umówione spotkanie z nimi na 29 października o godzinie 12.00. Temat: Europejska Karta Społeczna. Dostaniecie jeszcze informację mailowo i SMS-owo, ale tylko informuję, jeżeli ktoś będzie zainteresowany. Nie będzie to w formie obowiązkowego posiedzenia Komisji, ale dla chętnych, nie tylko z naszej Komisji, ale również spoza Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Wszystkich chętnych na to spotkanie już dzisiaj zapraszam.

Dziękuję. Zamykam posiedzenie Komisji, dziękując państwu, naszym zaproszonym gościom, państwu posłom i posłankom za udział. Dziękuję.